

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSA Jolanta Hawryszko

w sprawie z wniosku K. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 marca 2017 r.,
wniosku o wyłączenie sędziów Sądu Apelacyjnego w [...]
od rozpoznania sprawy o sygn. akt III AUa 2236/13,

1. wyłącza sędziów Sądu Apelacyjnego w [.X..]:

**[...] od rozpoznania sprawy III AUa .../13 z wniosku K. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o ustalenie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym,**

**2. wyznacza Sąd Apelacyjny w [Y...] do rozpoznania
wymienionej w punkcie 1.**

UZASADNIENIE

W sprawie III AUa .../13 zawisłej przed Sądem Apelacyjnym w [.X..]
ubezpieczona K. S., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła
o wyłączenie wszystkich sędziów tego Sądu Apelacyjnego od rozpoznawania
wymienionej sprawy.

Uzasadniając swój wniosek podała, że przed Sądem Apelacyjnym w [X..] toczy się postępowanie, którego przedmiotem jest jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S., dotyczącej obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym. W ocenie ubezpieczonej, na gruncie tej sprawy zachodzą podstawy do wyłączenia wszystkich sędziów Sądu Apelacyjnego w [..X.], z następujących względów.

Ubezpieczona wytoczyła bowiem przed Sądem Okręgowym w [X..] powództwo przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Apelacyjnemu w [..X.] o ochronę naruszonych dóbr osobistych, co stanowi – w jej ocenie – okoliczność, która wywołuje uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziów tego Sądu, gdyż sędziowie jako pracownicy Sądu Apelacyjnego w [X..], posiadając wiedzę o pozwaniu ich pracodawcy przez ubezpieczoną, mogą nie zachować pełnej bezstronności w sprawie, której stroną jest ubezpieczona, odczuwając niechęć wobec niej i mając z tego względu negatywne nastawienie w stosunku do niej.

Zdaniem ubezpieczonej, kolejną okolicznością mogącą wzbudzać wątpliwość co do bezstronności sędziów Sądu Apelacyjnego w [X..] jest to, że w 2005 r. Sąd Apelacyjny w [X..] wniósł do Okręgowej Izby Radców Prawnych w K. skargę przeciwko ubezpieczonej, co doprowadziło do wszczęcia przeciwko niej postępowania dyscyplinarnego, w następstwie którego została jej wymierzona kara dyscyplinarna pozbawienia prawa wykonywania zawodu. To że Sąd Apelacyjny w [X..] doprowadził do wszczęcia i zaangażował się w postępowanie dyscyplinarne przeciwko ubezpieczonej, może więc wpływać na brak pełnej bezstronności sędziów, będących pracownikami Sądu Apelacyjnego w [X..].

W ocenie ubezpieczonej, zachodzą ponadto dodatkowe przesłanki wyłączenia dotyczące poszczególnych sędziów.

Pismem z dnia 19 lipca 2016 r. ubezpieczona złożyła do Prokuratury Okręgowej w [...] zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa z art. 231 § 2 k.k. oraz art. 271 § 2 k.k. przez następujących sędziów Sądu Apelacyjnego w [X..]: [...]. O fakcie tym ubezpieczona poinformowała zaś Sąd w niniejszej sprawie pismem procesowym z dnia 25 lipca 2016 r. Złożenie przez nią zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez wymienionych sędziów może zatem doprowadzić do sytuacji, że jeżeli sędziowie ci mieliby rozpoznawać sprawę ubezpieczonej, to

mogliby nie być w stosunku do niej bezstronni, wiedząc o jej zaangażowaniu w postępowanie karne.

Ponadto, sędzia Sądu Apelacyjnego w [X..] K.C. złożył dnia 20 sierpnia 2015 r. do akt sprawy oświadczenie, na mocy którego wniósł o wyłączenie go od rozpoznania przedmiotowej sprawy przeciwko ZUS , na podstawie art. 49 k.p.c., ze tego względu, że w przeszłości ubezpieczona była stroną postępowania karnego z oskarżenia prywatnego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy w S., w której to sprawie uczestniczył brat wymienionego sędziego – A. C. Sędzia K. C. podał też, że jest stroną pozwaną przez powódkę w postępowaniach cywilnych prowadzonych przed Sądem Rejonowym w K. pod sygn. akt VIII C .../13 oraz przed Sądem Okręgowym w T. pod sygn. akt I C ..13.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 49 k.p.c., niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 48 k.p.c., sąd wyłącza sędziego na jego żądanie lub na wniosek strony, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie podkreślano, że orzeczenie o wyłączeniu sędziego staje się niezbędne, gdy strona ma chociażby subiektywną, ale uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1993 r., I CO 37/93, LEX nr 78451; z dnia 19 listopada 1981 r., IV PZ 63/81, LEX nr 8371 i z dnia 15 stycznia 2008 r., III SO 8/07, niepublikowane). Również w doktrynie uznaje się, że „przyczyną wyłączenia jest sama możliwość powstania wątpliwości, i to zarówno u podmiotów zgłaszających wnioski o wyłączenie oraz innych osób występujących w procesie, jak również u osób spoza procesu. Sąd postanowi zaś o wyłączeniu sędziego, jeżeli stwierdzi możliwość istnienia tych wątpliwości, niezależnie od własnego przekonania o ich zasadności” (por. M. Jędrzejewska [w:] T. Ereciński, J. Gudowski, M. Jędrzejewska, Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego, cz. 1, t. I, Warszawa 2004, s. 159).

Odnosząc te ogólne uwagi do niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy zauważa, że dwaj sędziowie Sądu Apelacyjnego w [x..], to jest SSA K.C. oraz SSA J. P.

złożyli oświadczenia, w których przyznali istnienie okoliczności, które mogłyby wywołać uzasadnione wątpliwości co do ich bezstronności. W ocenie Sądu Najwyższego, okoliczności szczegółowo przedstawione we wniosku ubezpieczonej, mogą, z kolei, wywoływać subiektywne wątpliwości nie tylko uczestników procesu, ale też opinii publicznej, co do bezstronności pozostałych sędziów tego Sądu przy rozpoznawaniu sprawy III AUa .../13.

Nie ulega natomiast wątpliwości, że celem instytucji wyłączenia sędziego jest zapewnienie sprawowania wymiaru sprawiedliwości w warunkach optymalnych, wyłączających jakiegokolwiek wątpliwości co do bezstronności sędziego. Chodzi przy tym o wyeliminowanie nie tylko wątpliwości stron, ale także wątpliwości samego sędziego co do obiektywnego rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 sierpnia 1973 r., II CZ 135/73, LEX nr 1673137). Znaczącą rolę przy wyłączeniu sędziego odgrywa także aspekt społecznego odbioru. Chodzi w tym przypadku o wyeliminowanie sytuacji, która w społecznym odbiorze mogłaby wywołać wątpliwości co do bezstronności sędziego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2011 r., III PZ 11/10, LEX nr 1391280).

Uwzględniając powyższe rozważania, Sąd Najwyższy stwierdza, że w ocenianym w niniejszym postępowaniu przypadku mogłyby powstać w społecznym odbiorze wątpliwości co do bezstronności sędziów Sądu Apelacyjnego w [.. x..]. Dlatego uznaje, że uwzględnienie wniosku pozwoli na uniknięcie sytuacji, w której z przyczyn niezależnych od sędziów, których wniosek dotyczy, mogliby oni zostać narażeni na zarzuty braku bezstronności (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2010 r., II PO 6/09, LEX nr 577831).

Z tych względów Sąd Najwyższy uznał, że zachodzą podstawy do uwzględnienia wniosku złożonego przez ubezpieczoną w całości (to jest w stosunku do wszystkich wymienionych z imienia i nazwiska sędziów), zgodnie z art. 49 k.p.c. w związku z art. 52 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy stwierdza w związku z tym, że wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Apelacyjnego w [... x] od rozpoznawania sprawy stanowi w świetle art. 44 k.p.c. przesłankę wydania aktu o charakterze organizacyjno - administracyjnym, jakim jest postanowienie o wyznaczeniu innego sądu.

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 44 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. orzekł również o wyznaczeniu do rozpoznania sprawy Sądu Apelacyjnego [...] jako położonego najbliżej.

kc